

Nýggja rannsóknarskipið Jákup Sverri

Jákup Sverri er fyrsta føroyska rannsóknarskipið, sum er bygt til endamálið. Fyri fiskivinnutjóðina Føroyar er nýggja rannsóknarskipið ein stórhending, sum fer at flyta føroyska havgransking langt frameftir.

EILIF GAARD
stjóri

LEON SMITH
verkfrøðingur

Heilt frá byrjan hevur Havstovan havt skip. Fyrst Ternuna saman við Landsstýrinum. Frá 1964 til 1981 Jens Christian Svabo, og frá 1982 til 2020 Magnus Heinason. Jákup Sverri er tað fjórða skipið, sum Havstovan hevur havt í tey gott 60 árin, sum Havstovan hevur verið til, men tað fyrsta rannsóknarskipið, sum er bygt til endamálið.

Eitt væl útgjørt rannsóknarskip er alneyðugt hjá tjóðum, sum eru so nógv tengdar at havinum, sum Føroyar eru, sí

faktaboks „Nú tíðar krøv“. Jákup Sverri fer at røkja henda leiklut fyri Føroyar.

Øll vinna má støðugt mennast og ognar sær nýggjar førleikar, annars verður hon afturúrsgild og doyr. Jákup Sverri er eitt gott amboð til upplæring, har ungdomar kunnu ognar sær praktiskar og teoretiskar førleikar.

Tilgongdin

Tekningarnar av skipinum eru gjørdar av skipasmíðjuni MEST, í tøttum samstarvi við Havstovuna.

Flaggskrýddur „Jákup Sverri“ á skipasmiðjuni MEST á Skála tann 31. oktober 2020, tá hann varð doyptur.

NÚTÍÐAR KRØV

Nútfíðin krevur, at tey lond sum eiga og gagnnýta havið og tess tilfeingi, fáa til vega skjalfesta vitan, bæði um havið sjálvt og tess livandi tilfeingi:

- Fyri at umsita okkara tilfeingi skilgott, hava vit brúk fyri at kenna støðuna hjá okkara fiskastovnum, umframt tað umhvørvið og tær vistskipanir, sum stovnarnir liva í.
- Fleiri og fleiri keyparar av sjómati krevja, at seljarin kann skjálprógva burðardyggja og umhvørvisvínarlíga veiðu. Okkara fiskivinna hevur staðfest hetta og hevur hon tí tikið stig til, at so nógvar fiskavørur sum gjørligt skulu hava slíka góðkenning.
- Í samráðingum við onnur strandarlond um býti og rættindi til felags tilfeingi er alneyðugt, at okkara krøv byggja á skjalfesta vitan.
- Rættindi til havøkki eru í heilt stóran mun tengd at gransking og skjalfestari vitan.

Fyri at rakstrarkostnaðurin skal vera so lítil sum gjørligt, var eitt av málunum heilt frá byrjan, ikki at gera skipið ov stórt, men tó uttan at fara í neyðsemju við tørvin.

Skipið bleiv boðið út í 2016 og 17. mai 2017 undirskrivaðu Høgni Hoydal, landsstýrismaður og Mouritz Mohr undir byggingssáttmálan, sí Mynd av tíðaraksa á næstu síðu. Sáttmálin var ein heildarsáttmáli, sum umfataði alt skipið. Sostatt var tað MEST, sum fann sær teir undirveitarar, sum tey skuldu brúka. Biðið var tó um, at MEST í størst møguligan mun fann sær føroyskar undirveitarar.

Sjálvan skrokkin gjørdi MEST av at lata skipasmiðjuna Western Baltic Shipyard í Litava byggja. Kjølurin varð strektur í september í 2018 og skrokkin sjó-

settur í august 2019. Ein mánað seinni kom skrokkin til skipasmiðjuna MEST á Skála.

Í desember 2019 avgjórði Jacob Vestergaard, landsstýrismaður í fiskivinnumálum, at skipið skuldi eita Jákup Sverri. Navnið er eftir Jákup Sverra Joensen, sála, ið var fyrsti stjóri á Fiskirannsóknarstovuni, sum Havstovan æt tá, sí faktaboks.

Fyrsti royndartúrur var í august 2020 og á samkomu á Skála tann 31. oktober 2020 varð skipið doypt.

Í allari tilgongdini at byggja nýtt rannsóknarskip hevur Havstovan umbodað byggharran Fiskimálaráðið. Hetta hevur umfatað støðugt samskipti við MEST, at staðið fyri eftirlitinum og at havtann fíggarliga partin hjá byggharranum

um hendi. Tað skal her sigast til rós til politiska myndugleikan, at bæði í projekteringini og í byggingini hevur Havstovan havt fríar hendur at fáa júst tað skipið, sum hon hevur brúk fyri og eisini játtaði myndugleikin ta upphæddina, sum skuldi til.

Um skipið

Jákup Sverri er eitt sera framkomið og væl útgjørt rannsóknarskip, ið er gjørt til at kunna gera nógva sløg av rannsóknum, bæði fyri Havstovuna og fyri onnur áhugaði.

Eitt tað fyrsta, ein leggur til merkis umborð er, hvussu stilt skipið er. Tað var eitt av krøvunum frá byrjan, at skipið skuldi lata so lítið av ljóði sum gjørligt út í sjógvin, tí ljóð ferðast væl ígjøgnum sjógv, og tí er trúligt, at larmur frá skipum í summum førum ávirkar atferðina hjá djórum nærhendis. Eisini er tað til fyrimuns fyri akustisku kanningartólini, sum eru umborð, tí jú friðarligari skipið er, tess betri fangast ekkóini úr dýpinum.

Nú Jákup Sverri er liðugur og ljóðkanningar eru gjørdar, kunnu vit staðfesta, at hann er eitt av heimsins friðarligastu skipum, sum lýkur strangastu krøv til ljóðútlát út í havið.

Eisini er hugsað um umhvørvið við víkjandi útláti. Í skapi er Jákup Sverri bygður soleiðis, at útlátið frá motorunum skal vera so lítið sum gjørligt, og eisini er skipið útgjørt við bestu tøkni, sum minskar um útlát av m.a. nitrogenoxidum (NOx).

Á troldekinum eru tveir trolbanar til botntrol og smá uppsjóvartrol. Á bátadeckinum eru netarullur til tey stóru uppsjóvartrolini. Ein stórir krani ger tað lætt at handfara tunga útgerð á dekkinum.

Á fabrikkini verður tann veiddi fiskurin kannaður og skrásettur við ymskum sergjørdum tólum og forritum, har úrslitini verða goymd í dátugrunni so hvørt. Tvey laboratoriar eru eisini inn av fabrikkini, har nærri kanningar kunnu gerast, t.d. magakanningar og aldursgreiningar.

Á troldekinum er eisini ein serligur „hangarur“, har ein lúka í síðuni kann latast upp, og bummur við ymskum spølum kann koppast út av síðuni, so ymsk kanningartól kunnu lorast beint niður í sjógvin ella heilt niður á havbotnin. Hesi tól kunnu gera alskins kanningar, taka myndir ella savna inn

prøver av sjógv, æti, botndjórum ella havbotninum sjálvum. Her eru eisini tvey laboratoriar nærhendis, har til ber at gera nærri kanningar av tí, sum er savnað inn.

Skipið er útgjørt við „Dynamic positioning“, sum ger tað møguligt hjá skipinum at halda eina fasta knattstöðu, meðan kanningar verða gjørdar, ella at skipið kann elta ein ROV (Remotely Operated Vehicle) í sjónum. Hópin av upplýsingum verða savnaðar ella kunnu savnast inn, meðan skipið siglir, og verða goymdar so hvørt. Dømi eru:

- Eitt parametriskt ekkólodd, sum ger tað møguligt at gera seismiskar kanningar av ovaru lögnum (0-100 m) av havbotninum niður til djúpgrundina (bedrock).
- Ein streymmátari, sum kann skráseta streymviðurskiptini undir skipinum.
- Eitt fleistrálu vísindaligt ekkólodd, sum kann skráseta livandi tilfeingi í havinum saman við 6 einkultstrálu ekkóloddum við frekvensum frá 18 til 333 kHz á lorikjølinum, sum ger tað møguligt at avgreiða akustiskar

Jákup Sverri er eitt av heimsins friðarligastu skipum, sum lýkur strangastu krøv til ljóðútlát út í havið

Mai 2017
Sáttmáli undirskrivaður millum Fiskimálaráðið og MEST um at byggja rannsóknarskip

Sep. 2018
Kjølurin strektur

Jan. 2018
Sáttmáli undirskrivaður millum MEST og Western Baltic Shipyard í Litava um at byggja skrokkin

Aug. 2019
Skrokkurin sjósettur

2008
Projektering av nýggjum rannsóknarskipi byrjar

JÁKUP SVERRI JOENSEN – FØROYA FYRSTI FISKIFRØÐINGUR

Nýggja rannsóknarskipið er uppkallað eftir Jákup Sverra Joensen, sála, ið var Føroya fyrsti fiskifrøðingur og fyrsti stjóri á táverandi Fiskirannsóknarstovuni, nú Havstovan.

Jákup Sverri Joensen tók útbúgving í Keypmannahavn, og eftir lokna útbúgving starvaðist hann í 1950-unum á Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelse, sum tann danska havstovan æt tá. Hansara høvuðsarbeiðsøki var kanningar av fiski við Føroyar. Um summarið var hann í Føroyum og gjørdi kanningar, og Fiskirannsóknarstovan var tá ein summarstøð undir Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelse. Í 1959 flutti hann heim til Føroyar, og frá 1. apríl sama ár var virksemi alt árið í Føroyum.

Jákup Sverri Joensen legði sostatt lunnar undir Havstovuna og føroyskar hav- og fiskirannsóknir. Jákup Sverri Joensen fór frá fyrri aldur í 1988 og andaðist í 2013.

kanningar, tá veðurlíkindini ikki eru av teimum bestu.

- Tveir sonarar (asdic'ar) eru tøkir til at leita eftir uppsjóvarfiski.
- Eitt bathymetrisk fleistrálu ekkólodd fremst á skipinum at mæta upp botnin.

Afturat hesum eru fleiri ymisk tól, ið sjálvvirkandi kanna sjógv, sum verður pumpaður inn í tólini umborð, meðan skipið siglir. Hesí kunnu t.d. mæta sjóvarhita, saltinnihald, oxygen, tøðsølt og plantuæti.

Møguleiki er at fáa serliga kanningar-útgærð ella kanningarstovur umborð í bingjum (t.d. at skjóta seismikk ella annað), tí trýggjar 20-fót bingjur kunnu setast á troldekkið.

Umborð á Jákup Sverra er fleiri eyka koyggjupláss og tí eru góðir møguleikar hjá øðrum at koma við, til dømis hjá fólki úr vinnuni, lesandi og aðrir granskarar.

Føroyar hava fingið eitt frálíkt rannsóknarskip, sum væntandi er ført fyrri at tæna Føroyum væl nógv ár fram í tíðina. Havstovan ynskir øllum Føroya fólki til-

lukku við tí nýggja væl útgjørda skipinum, og takkar samstundis myndugleikum fyrri fígging av skipinum og MEST við undirveitarum fyrri væl gjørt arbeiði.

Sep. 2019
Skrokkurinn kemur til skipasmiðjuna MEST á Skála

Des. 2019
Avgjørt verður at skipið skal eita „Jákup Sverri“

Aug. 2020
Fyrsti royndartúrus

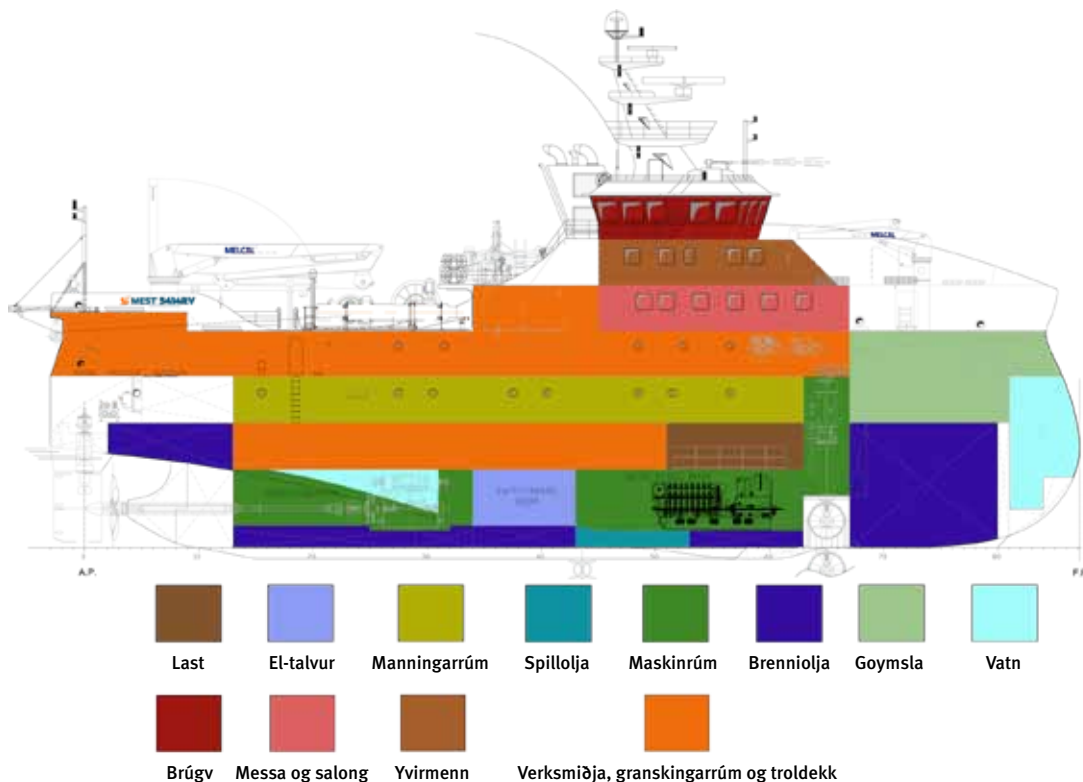

Okt. 2020
Skipið verður doypt á skipasmiðjuni MEST á Skála

SKIPAUPPLÝSINGAR

Skipanavn	Jákup Sverri
Kallimerki	XPZO
Heimstaður	Tórshavn
Eigari	Føroya Landsstýri
Design	MEST og Havstovan
Byggiár	2020
Skipasmiðja	MEST, NB 113
Bruttotons	1815
Nettotons	544
Longd	54,1 m
Breidd	13,6 m
Dýpd	9 m
Motorslag	Wärtsilä
Motororka	2400 kW

DEKK 5

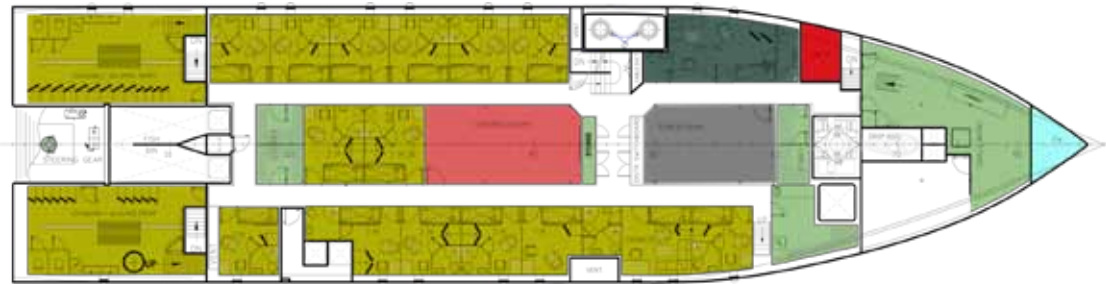
DEKK 4

DEKK 3

- Bingjuðki
- Granskingarrúm
- El/HPU rúm
- Maskinrúm
- Goymsla

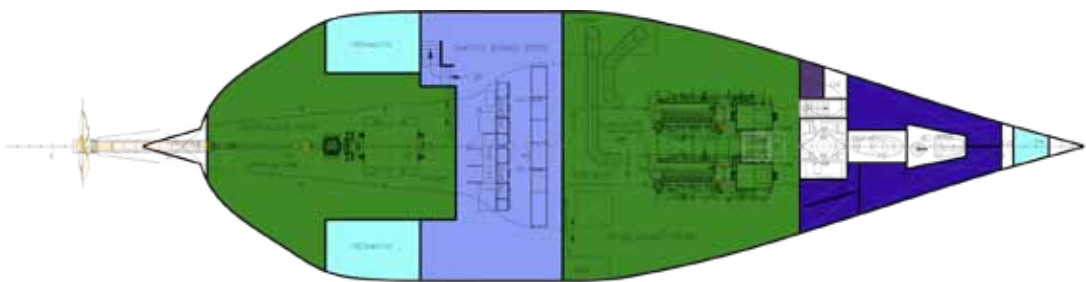
DEKK 2

- Manningarrúm
- Fundarhóli
- Urea
- Maskinstjóri
- Goymsla
- Vatn
- Venjingarhóli

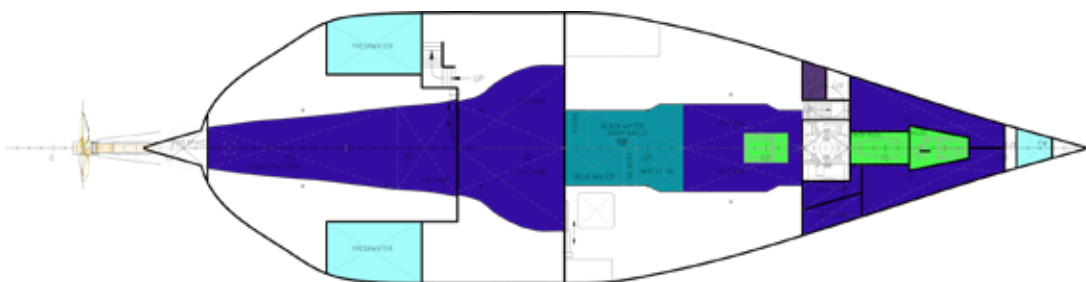
DEKK 1

- Verksmiðja og granskingarrúm
- Kontrollrúm
- Last
- Urea
- Brenniolja
- Vatn

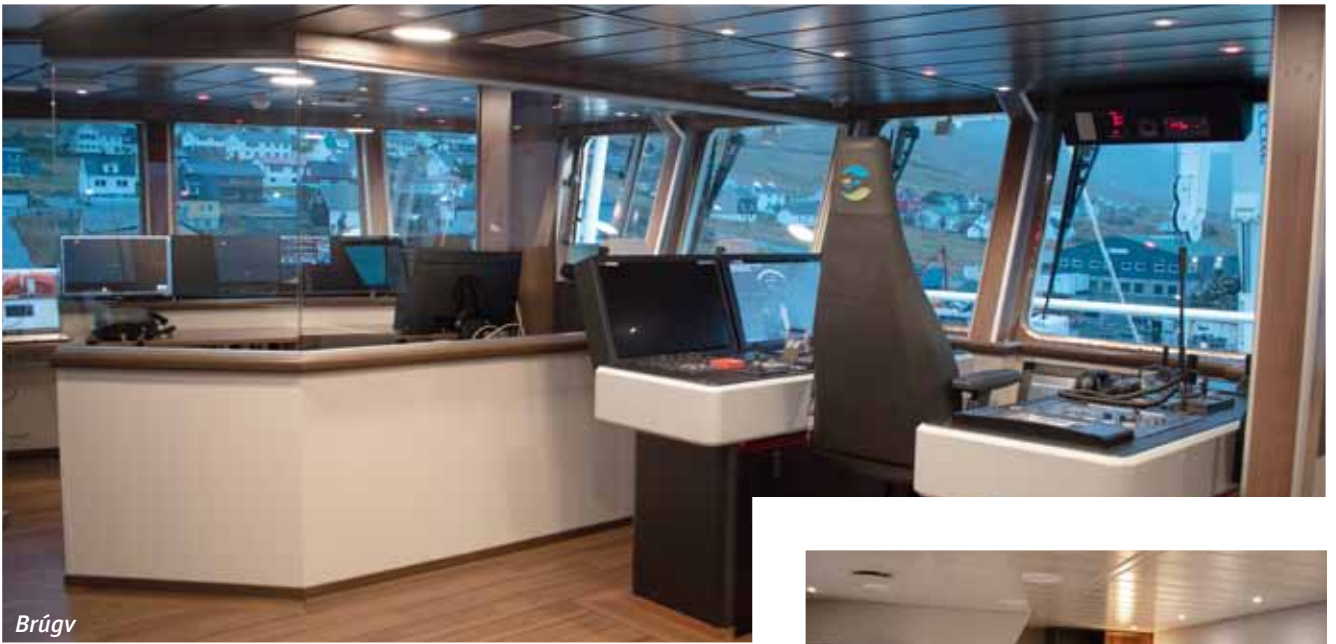
UNDIR DEKKI 1

- El-talvur
- Maskinrúm
- Smyrjioolja
- Brenniolja
- Vatn

NIÐASTA DEKK

- Undirsjovarkanningarútgærd
- Spillioolja
- Smyrjioolja
- Brenniolja
- Vatn

Brúgv

Salong

Brúgv

Troldekk

El-talva

Jákup Sverri við kai á Skála

Granskingarrúm

Granskingarrúm

Verksmiðja

Maskinrúm

Messa